

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohányzószékben.

Több békességet!

Irtá: PROHÁSZKA OTTOKÁR.

A karácsonyi angyal-énekben nem az Isten dicsősége, hanem az ember békessége a probléma.

Az Isten dicsősége ugyanis szükségképpen kibontakozik a világok fölséges s beláthatatlan fejlődésében, mely folyton-folyvást új tényezőket s új elemeket léptet föl s új helyzetek alakításában kifejti kifogyhatatlan erőrendszereit; de az ember részéről sok áldozatra s nagy alkalmazkodási képességre van szükség, hogy az egymást váltó új világokban fölhalálja magát s el ne vesszi se lelki egyensúlyát. A fejlődés botránykövetek hengerit a békesség útjaira s harmóniába sűrű, sikió panaszt s lázadó zsvajt vegyít bele. Nehéz az, hogy romok közt is fölhaláljuk a helyes utat s hogy diszharmoniók közt is kitapogassuk a bizalom és szeretet akkordjait.

E földat megoldásánál két körülményre kell ügyelnünk; nevezetesen számba kell vennünk egyrészt a fejlődés által teremtet új helyzetet s az ott szereplő új tényezőket, azt a sokfélést s újat, mely elhelyezkedést keres: másrészt pedig szemmel kell tartanunk az új elhelyezkedésben is érvényesítendő örök s változhatatlan elveket s a fejlődésben is érintetlenül megmaradó isteni kereteket.

A kultúra ép úgy, mint a vallásos élet sokféle új alakulást s elágazódást mutat s új, történelmi elemeket s tényezőket léptet föl.

Vegyük az elsőt. Mennyire fejlett a társadalmi élet s az az elem, melyet az egyházzal szemben laikusnak hívtak. Azelőtt a viszony nagyon egyszerű volt. Az egyház volt a vezető, az igazító s termékenyítő elem a kultúra egész vonalán, a laikus világ pedig az elfogadó, a gyámoltott fél. Házasság volt ez, a régi házasságok mintájára, hol az asszony nem rendelkezik, de megtermékenyül s az anyaság az ő dicsősége s öröme. Az ilyen házasságban a férfi minden, övé a jog s a hatalom; ő az ur. A modern korban azonban elváltozik a házasság pszichológiája, amennyiben most az asszonynak is több a joga, több a szerepe s ő is ki-kivágyik a közélet terére; sőt az élet keserves kényszerűt is beleállítja a munka s a kenyérkereset küzdelmei közé s így önkényt megváltozik helyzete. Ugyanígy változik meg az egyház s a laikus elem viszonya is; nem ugyan az isteni pozitív jogokat, de a pszichológiát illetően. A laikus elem ugyanis ez idő szerint már nem az a vezetett s gyámoltott fél, nem az az elfogadó s passzív elem, amely régen volt. Az idő sokat fejlesztett s lendített rajta. Sok erő ébredt föl benne; a kulturális munka tagozódott s a laikus elem önállóan lépett bele a kulturális munkák sokfélekép differenciálódott ágaiba.

Gondoljunk csak iskoláinkra, ipari, művészeti intézeteinkre, közjóléti, művelődési, közegészségügyi törekvéseinkre. Ez uton a laikus elem is önállóan kultúrtenyező lett s a kulturhatalom részesévé fejtett. Nekik is vannak gondolataik, ők is termékenyítettek; ők is vezetnek a tömegeket tiszteltreméltó, kulturális célok felé; ők is intézik sorsukat, irányítják a segítőket. Mily különbség van laikus és laikus közt most s a középkorban! Akkor a laikus laikus volt, nemcsak abban az értelemben, hogy az isteni jogon tanító egyházi tekintélye alati állt, — hisz azon az idő nem változtat s az isteni tekintély alatt állunk most is mindnyájan, kik hiszünk; de azelőtt a laikus laikus volt a tudományban is, a művészetben is, — kivételektől mindig eltekintve. — átlag analfabéta, vagyis tömeg-ember volt, akit ép azért, mert ilyen volt, mindenben igazgatni s gyámoltítani kellett. Most azonban másképp van s a kulturális munkának e differenciálódását megakasztani vagy egy irányban lekötni nem lehet; egyszerűen azért nem, mert az erők kifejtése az Isten gondolata s Isten gondolata az is, hogy az erők kifejtésével s új elemek kialakulásával az erőrendszer is, tehát a róla való öntudat is elváltozik; ezt nevezem én a pszichologia elváltozásának.

A vallásos élet terén mutatkozó elváltozásokat éppen csak hogy megemlítem. A kritikus szellem a vallásosságban is idegesen türelmetlen a multnak hitével s nagy tradícióival; könnyen szakít a közönséggel, szívesen elzárkózik az egyházi befolyások elől, főleg ha azok tulnyomólag a jog s a tekintély alakjában akarnak lelkerre hatni. Mindenki hivatást érez prófétának lenni; mindenki meg akarja csinálni a maga vallását; törvényhozó akar lenni az üdvösség dolgában is s ezek a nagy problémákat, melyeknek csak az Isten kegyelme s hosszú századok életbölcseisége irányíthat, az individuális fölfogás s a fegyelmezetlen önkényeskedés kereteibe szeretné beleygőmszölni. Utánaakkor azonban elmélyedés után áhítozik; akarna megfizetést s megújítást; akarna vallásos meggyőződést és ítéletet; el is fogad ily irányításokat, csak ne nyuljon senki joggal s törvénnyel a lelki ismeretekbe s tartson távol minden külső tényezőt a vallásos meggyőződések irányításától.

Mi lesz már most a teendőnk, hogy ez új elemek közt is egyensúlyt s ez új sokféleségbe harmóniát s egységet teremtsünk?!

A kulturális élet terén be kell látnunk, hogy a szereplő erők elváltoztával elváltozik a hatalom is. Ismétlem, nem a természetfölötti tekintélyt értem, hanem a kulturális s társadalmi funkciókkal együtt járó hatalmat, a társadalom intézésében foglalt hatalmi polcot. Előbb ez a hatalom az egyházé s a

kiváltságos osztályoké volt; most e hatalomban már az egész polgári elem osztozik. Azért volt az egyházé s a kiváltságos osztályoké, mert a társadalmi funkciók, az ország védelme s a kulturális élet, az övék voltak. Azért volt övék a föld is, mert a társadalmi funkciók mindenütt gazdaságba, vagyonba s birtokba öltözködnek. Amíg ezek a funkciók folynak, addig a vagyon is megmarad; mikor pedig e funkciók csökkennek vagy kevesbednek, mert pl. megszűnnek, akkor a hatalom s a vagyoni állapot is hanyatlak. Ez egy általános történelmi folyamat. Ugyanaz a történelmi logika, mely a hatalmasan fungáló intézményeket, vagy osztályokat fölemelte s birtokhoz s vagyonhoz juttatta, le is nyomja, meg is fosztja azokat, mihelyt funkciójuk alábbhagy vagy éppen megszűnik.

Igy pl. látjuk hogy a főpapság, főnemesség s a nemesség gazdag birtokos osztály volt; bizonyára azért, mert nagy funkciója volt; föntartotta az államot s fejlesztette azt, ahogy tudta; vele szemben állt a durva tömeg, melyet vezetni kellett. S az meg is történt s az uralom határozta meg a birtokjogot. De ki teremte meg most, ki hívna életbe most egy arisztokráciát s ki juttathatná azt birtokhoz s vagyonhoz? Olyan hatalom ez idő szerint nincs; mert funkciója is ez idő szerint édes-keves s minél több más elem lép föl a köztérre, annál inkább oszlik meg s csökken is az arisztokráciának még meglévő hatalma. Vagy ki alapítana ma egy püspökséget kilencven ezer hold birtokkal vagy képtalanokat, apátásgokat 20—40 ezer holdnyi uradalmakkal? Senki, még pedig azért, mert ez nem illik bele a modern világ erő- és funkció-megosztásába s ép azért a mi pszichológiánk ezt kifogásolja s ha elismeri is a történelmi jogot, de szeretné e jognak a modern világ szisztémájába illő beállítását.

Ez a beállítás csak a megfelelő kulturális funkciók arányos fölkarolása által történhetik meg. Nekünk e javakat nagy kulturális célokra kell fordítanunk s ha a mostani egyházjog nem biztosítja azok odaforrását, akkor oda kell hatnunk, hogy az egyházi törvényhozás e veszélyeztetett, nagy érdekeket az egyéni lelkiismeret és szeszély kezelése alól kivonja s intézmények által biztosítsa a vagyonok hovatfordítását. Vagy azt gondoljuk-e, hogy általános elvekre hivatkozva, amilyen az is, hogy a szekularizáció rablás, megállíthatjuk a történelmi s kulturális elváltozásokat s megakadályozzuk az új egyensúlyi elhelyezkedéseket? Gondoljuk-e, hogy tisztán történelmi jogainkra hivatkozva megtámogatjuk az új idők áramai ellen intézményeinket? A fejlődésben nem az dönt, ami tényleg van, hanem az az elv, az a képlet, melynek erejében valami volt s valami más van s valami más még lesz, az az elv dönt,

Sövegjártó János

vaszon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete,

EZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.

Nagy választék ággy és asztalneműekből, Olcsó szabott árak.

— fehér és színes barchetok, stb. —

Mai lapunk 4 oldal.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok alkalmi árban, nem kiselejtett áruk urak, nők és gyermekeknek.

Knazovitzky Béla divatáruházában.
Tessék a kirakatokat megtekinteni a szörme árak nagy választékban.

mely a történelemben érvényesül s mely a jogfejlődést hordozza. Nekünk is ezt az elvet kell megértenünk; az hozott föl minket, mikor megfeleltünk neki; de az fog össze is törni, mikor meg nem értjük s nem feleltünk meg követelményeinek.

A másik pontot illetőleg csak azt emelem ki, hogy az individualizmus kapkodásaival szemben óriási előnyünk van s ez az egyház isteni tekintélye.

A világ tapasztalni fogja, hogy el kell fogadnia a nagy problémák auctoritatív megoldását, melyet a kinyilatkoztatásban Isten nyújt s legteljesebben, szemléltető kiadásban Krisztusban tár elénk. Akik itt más utakat kerestek, azok, ha a legnagyobb geniuszok voltak is, végre mégis zsákutcákba kerültek s csak a tömegek fogylmezellenességét mozditották elő. A modern zűrzavarban, sokkal inkább, mint azelőtt, sokszoros jótétémény a problémáknak nekünk való auctoritatív megoldása. Ez nem azt jelenti, hogy ne akarjunk gondolkodni; hanem azt, hogy ne forgácsolódjunk szét s ne hasonoljunk meg öngondolatainktól; mert már csak igaz lesz, hogy a gondolkodás nem elsőtétülésre s nem kétségbeesésre való; a fény nem arra való, hogy sötétség legyen belőle. Vezessen tehát a fény; vezessen el legalább egy más, nekünk való s elegendő fényforráshoz. Ha az ész maga nem képes a problémákat megoldani, vezessen el legalább oda, ahol a megoldást megtaláljuk s ez nem más, mint az isteni tekintély, mely a világtörténelemben lépett s auctoritative oldja meg a mi problémáinkat.

Mi errefelé tartunk, mert nem akarunk ötletszerűen a bizonytalanba indulni s nem akarunk elgyöngülni az individuális gon-

dolkozás alapján. A problémák auctoritatív megoldása segít arra, hogy ott együtt legyünk s összetartsunk, hol magunkra hagyatva szétforgácsolódnánk s egyéni erőinket is e nekünk való társadalmi irányítás nélkül önmagunk ellen s a közösség ellen fordítanók.

De mikor az isteni tekintélyt nagyra tartjuk s örülünk vezetésének, ugyanakkor nagyon szükséges, hogy e keretbe a krisztusi életet s ez életnek lelket; az Ur Jézus szeretetét állítsuk bele s sugároztassuk ki a ködben uszó s ledértezeteket kergető világba. Szükséges, hogy vonzzuk s társítsuk azokat, kik valamiképpen az egyházon kívül állnak; mindenek előtt pedig szükséges, hogy a keresztény felekezethez iránt szeretettel viseltesünk. Hiszen minden dogma s az egyház maga is szeretet terfoglalása miatt van s szeretetben kell virágoznia! S ezt nem úgy értem, mint a hogy mondani szokás, hogy ha már a dogma választ, hát egyesítsen a szeretet. Nem, nem ezt értem; sőt, az ellenkezőjét értem; azt értem, hogy szeressük egymást, hiszen annyit van, ami egyesít s sürgecsük meg azt, ami még hiányzik az egységes alpból.

A keleti egyház s a reformáció is a keresztiség alapján áll; ez adja jellegüket s ez alapja a Krisztushoz való tartozásnak s ép ezért az egyházhoz való tartozásnak is. Részt vesznek Krisztus áldásaiban: van evangéliumuk, vannak szentségeik; az orosz egyháztól pedig a szentség karizmáját sem tagadhatjuk el. Tudom, hogy vannak mások is, melyek Krisztus egyházának egységét jellemzik s eszközök, ilyen elsősorban az egyházi tekintélynek való meghódulás; mert Krisztus akarta, hogy pásztorunk legyen, ki az ő helyén álljon s vezessen; a ki pedig

nem hódol a tekintélynek, abban nincs meg az a benső, éltető összeköttetés, mely a krisztusi élet teljes kifejlődésére vezet; mindazonáltal bizonyos, hogy sok dogma is összeköt minket.

Ezt mind azért mondom, hogy ne taszítunk el senkit, hanem testvérünkül nézzük s törekedjünk, hogy közelebb jusson. Az anarchia s a közfegyelmezetlenség korszakában a keresztény hit, az egyház s a krisztusi szeretet vannak hivatva az emberiség vezetésére. Kell a szellemi érdekeknek is szervezet, de a lelkeket a legmélyebb legységre a hitnek a lelke, a szeretet fűz egybe. Figyjünk ugy, hogy szeretni tudjunk — szeretni gy, hogy vonzzunk. Ne legyen a szervezet a szeretet korlátjává; hiszen a szellem a formán túl is árad s az Isten kegyelme minden embernek adatik; adatik azoknak is, kik egészen Krisztuséi — de azoknak is, kik még nem tartoznak hozzá, úgy mint kellene, hogy teljesen övéi legyenek.

Ha így megértjük az Isten gondolatait s alkalmazkodunk hozzájuk, akkor az Isten dicsőségét szolgáló történelmi fejlődésben folyton új harmóniákra akadunk s élvezzük a jóakaratu embereknek szánt isteni békét.

UJDONSAGOK.

Előfizetőinkhez.

A Fejérmegyei Napló XVII. esztendő után súlyos anyagi gondjai közt előfizetőihez, törzsökös olvasóihoz kénytelen fordulni, a kikhez a régi érzés, az őszirte

Mert elaludt...

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Valamerre lent a Karsztok között egy szlavóniai falucskaiban éppen bucsu volt. Vigan lejtették a cifra horvát lányok a fekete bajszu legényekkel a táncot. Tele tődéből fujták az odavetődött cseh muzsikuskok a trombitát, folyt a pálinka; már a késő éjbe nyult bele a mulatság... Messze fönt a szinmagyar városban Dragu, a kenderhaju vékony legény, uhánus közmber, nagyokat sóhajta járt fel és alá az istállóban; nem ügyelt biz ő a császár lovára, othon járt az esze az ő falucskaiban, hol bucsu van, biztosan még most is tart a mulatság, a tánc. Gondolkodott, vajon ki mellett kopog a szép fekete haju Markának, az ő menyasszonyának magas cipelője... Miért nem lehet ő is othon, miért van ide messze idegenbe számúzve három évig... miért kell neki éppen ma éjjel istálló-inspekcion lenni és itt a kaszárnya falai közé bezárva horkoló lovakat őrizni; legalább alhatna és az álma volna szép... bizonyosan othon volna es tüzesen őlné a Markát, a karcsu szép Markát...

Dühös lett. Tehetetlen haragjában végigvágott az egyik toporzékoló paripán, hogy az szinte meggörnyedt bele... aztán oda dobta magát a durva deszkapadra... egy darabig belebámult az istálló-mécs libegő lángjába, aztán erőt vett rajta az álom s pár perc múlva szabályos lélegzése mutatta, hogy alszik... talán álmodik.

Örmerterre Klein egész 2. óráig vigan mulatott a Bárányban, aztán hazafelé indult... Betámoilyog a kaszárnya kapuján. A bejáratnál virrasztó őr káromkodik magában s dühösen, morogva néz utána.

— Holnap ismét álmos és dühös leszel te!

kutya... nem tudom ki issza majd meg a levét... Aztán feltúrte waffenrockja gallérját és nagyokat lépkedve megindult rövid sétájára.

Klein urnak pedig kitűnő gondolata támadt; olyan mulatságos volt neki, hogy hangosan el-kacagta magát felette.

— Das wird aber fein sein! ha ha ha... Mozsd pemegyég ide az első istálló, der kerl, akit reggeleig már senki felváltani nem fogja, piztosan schlaf, na wie sagt man das? ja! alszig! igen alszig... na hát én pemegyék, aztán oda lépni a lovak közé, felverni azokat. Der kerl wird schrecken, felriad. Azt hinni, hogy bajuk gyült a lofnagnak, engem álmosan fel nem ismeri, dann aztán én jól elkardlapozom, so schu, schu! Wie werd er brüllen, tanz... és én azt hinni, hogy én hocpmeister lenni fagyok...

Ugy tett; belépett az ajtón. Dragu mélyen aludt a priccsen, mikor óriási robaj, lánccsörgés nyerítés hallik... ljetden ugrik fel. Első pillanatban azt sem tudja jóformán, hogy hol van, hisz a mult pillanatban, még csak ugy csorgott róla a farsztó táncról a verejék... Az ajtó nyitva van, a havat hordja be a szél, a lovak horkolnak, ljetden hegyezik füleiket; az ajtó mögött a sötétben egy fekete alak áll, kinek valami csillog a kezében... Dragu meglátja... kábult, álmos fejében egy pillanat alatt a legörültebb gondolatok keringenek... rabló, aki a lovakat el akarja hajtani, valami titkos kém... ki a félélmes magyarok közül való... Eszébe jut, ha most itt hiba lesz, őt mivel fogják megbüntetni: szigoru börtön, várfogság, sancunka... az ő élete tönkre lesz téve, mert akkor igen soká szabadul innen ki s talán soha sem látná viszont öreg szüleit, a Markát meg a girigációs kis fajt...

Elszántan kezébe kapja a mellette álló vilít és a sötét alak felé sújt.

Halt wër d'leib vörn!

A hüvelyből kirepül Klein ur kardja s visszavág a legénynek, ki még most sem igen tért észre, hanem minden gondolkodás nélkül örülten hadonáz a vasvillával és védli magát... Klein ur látva, hogy így semmire sem megy, a a legénnyel és a vicnek esetleg kellemetlen vége lehet, rákiált a legényre:

— Halt! Du narr, du hund... halt! Versteht du nicht! Ich bin der herr Wachmeister Klein...

A legény elámul, remegni kezd, kezéből kiesik a villa és áll mint egy szobor. Az őrmester ur pedig folytatja beszédét és fűszerezi a jobbnál jobb ígérésekkel, közben nagyokat csattan az ököl az arcon, a kardlap a nadrágon...

— Így vigyázzol te a császár vagyonára, így támadsz ellenőrző felebbvalódra, aki aztán leleplezi komisszóságodat... Na megállj, ezért lakolni fogsz! Kehrt euch!

A legény megfordul, az őrmester ur ökleivel újra tarkón vágja és rug egyet rajta, hogy bérépül a lovak közé és fejével neki esik a jászol szemöldök föjának.

Jön aztán az őrjárat, felszedik az élettelen legényt, az őrmester ur kiadja a parancsot:

— Spitalba a kutyával!

Reggel raportra ment az őrmester az ezredes urhoz, előadta, hogy ő ellenőrző köruton volt az istállóban. Mikor abba az istállóba ért, hol a kórházba vitt Spradiczkó Dragu volt az istálló őr, nevezett köztévítet részegen és alva talált, a lovak között óriási volt a rendetlenség. Ő szeliden felköltötte a legényt és figyelmeztette, az azonban vasvillával támadt reá és miközben azzal hadonászott és őt ki akarta az istállóból verni, ő megfogta a legény karját, de az kirántotta magát a kezéből és elvesztve az egyensúlyt a lovak közé bukkott, ott súlyosan meglötötte ma-

szereket és rokonszenve fűzi. Különösen a nyomdai kiadások rohamos emelkedése folytán abba a nehéz helyzetbe jutottunk, hogy a lap kiadásával járó terheket kénytelenek vagyunk fedezni. Mecenásunk, a ki ezeket a gondokat megosztaná velünk, nincs többé.

Lapunk olvasói jól tudják, hogy a Fejérmegyei Napló akár terjedelem, akár a hírszolgálat tekintetében kiállja a versenyt a vele egyszabású helybeli lapokkal. Most az előfizetési díj tekintetében is kénytelenek vagyunk velük hasonlónak lenni.

A jövő évtől kezdve

a *Fejérmegyei Napló előfizetése*:
 egész évre . . . . . 16 kor.
 fél évre . . . . . 8 kor.
 negyed évre . . . . . 4 kor.
 egy hónapra . . . . . 1 kor. 40 f.

Az előfizetési összegét kérjük minél előbb beküldeni, hogy a lap előállítására haladékat ne szenvedjen.

— **Személyi hír.** Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök ma este Szombathelyre utazott István Vilmos megyéspüspök temetésére. Főpásztorunk holnap este vissza érkezik székvárosába.

— **Egyházmegyei hír.** Megyéspüspökünk fölvetve az egyházmegye kötelékébe Grigér Miklós dr. volt beszerző egyházmegyei papneveldéi lelkigazgatói, a ki mint lelkes, fenkölt gondolkodó pap — az hiszük — rövid idő múlva az egyházmegye díszé léendő. A megyéspüspök megbizta Grigert a bakonyisarkányi plebánia ideiglenes vezetésével, amely Dallmann József plebános nyugalmába vonulása miatt január 1-től kezdve megüresedik.

gát. Ő még az új folyamán intézkedett a legény kórházba szállítása iránt.

Az ezredes megveregette a vállát, megdicsérte Klein őrmester urat éberségeért s az emberséges bánásmóddért, melyet a legényvel szemben tanúsított, megígérte, hogy nem marad jutalmatlanul; Dragut meg fogja ezért büntetni, amint a kórházból kijön, azonnal menjen ezredraportra.

Klein őrmester urnak borvirágos ábrázata égett az örömtől, hogy ilyen simán sikerült elintéznie az ügyet s csak attól félt, hogy hátha felgyógyul a legény, aztán azt is kihallgatják, vizsgálatot indítanak.

Nem kellett félnie. Dragu nem is jött többé eszméletére. Raportra sem mehetett az ezredes ur elé, legfelsőbb raportra jelentkezett az Ur-isten előtt.

Harmadnap fekete-sárga posztóba burkolt koporsót tettek fel a gyászkocsira a csapatkórház udvarán. Eltemették Dragut katonát pompával, muzsikaszóval. . . . Elhangzott a rácpap ajkáról az utolsó „Gospodi pomiluj“, ráhullott a koporsóra a göröngy és Dragu nem megy többé haza, nem mulat több bucsun, hanem pihen itt nálunk csendesen a hős akácok alatt. . . .

A vizsgálatot meg sem indították, Klein urat előterjesztették az újévi kitüntetésre, mehet újra „istálló vizitire“.

Ott lent a Karsztok között pedig sokan sirnak a csöpp kis faluban, mert megkapták már a levelet, hogy Dragu meghalt, el is temették. . . . Meghalt, mert elaludt!

„Lassan majd aztán elfeledik Dragut, elfeledi a Marka, az öreg, is elphennek . . . . . Itt meg ki gondolna ró! Dragut sem zavarja most már seki, szabad aludnia, álmódhat nyugodtan soká, mindig; a kis faluról, a búcsuról, a Markáról . . . . . nem zavarja a ráctemető csöndjét semmi, hacsak nem egy másik katonatemetés“

Dunay Újón.

— **A székesfehérvári jótékony négyesület** 1910. december 31-én d. u. 10 órakor boldog emlékt. elnökjének, özv. Gebhard Ignác: né urnónak lelki tidveert a szt. Ferencrendi helybeli templomban szt. misét mondát. Embélfogva kérem a jótékony négyesület tagait sziveskedjenek a gyász istentiszteleten minél nagyobb számban megjelenni. Szögyény-Marich Julia védnök.

— **A legközelebbi hitvédelmi előadás** jan 4-én lesz.

— **Kinevezés.** Kéry István helybeli kir. járásbíróági jegyzőt a székesfehérvári kir. járásbíróág mellett alkalmazott ügyességi megbízott állandó helyettesévé nevezte ki az igazságügy-miniszter.

— **Karácsonyi ünnepélyek.** A kis Jézus születése ünnepén, a szeretet gyertyái nemcsak a családok meleg szobácaikában lobognak fel, hanem a vázintézmények falai között is. **A városi ovodák** vetélkedve siettek az apró sereg örvendeztetésével, mindenütt gyönyörű karácsonyfák díszeltek s tömve voltak ajándékokkal, úgy, hogy a karácsonyfa ágai csakugy roskadtak az édes teherrel. Legszebb volt talán köztük a Mantz ovoida ünnepélye, amelyet Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök is, megörvendeztetett jelenlétével.

A Városi Árvaház ünnepélye a régi szokás szerint gyönyörűség volt. A társadalom minden osztálya érzi, hogy itt a legjobb helyen igyekszik pótolni az elvesztett szülői szeretetet. Az ünnepélyt megtisztelte látogatásával Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök és Saára Gyula dr. polgármester is, nagy élvezettel hallgatván végig a kedves versiket és éneket, végül pedig mindketten könnyekig ható szavakat intéztek a gyermekekhez. Az árvák karácsonyfájára ujabban adakozni szivesek voltak.

Báró Szegedy Sándorné, Klauz György dr. Szuborics Jenő 20—20 kor. Marton György, Seidl Jánosné, Debrecenyi család, Kleizerné 10—10 kor. Knazovitzky Béla 8 kor. Károly János nagyprép. püsp. helynök 6 kor. özv. Safnyár Ferencné 5 kor. özv. Végh Ferencné, Szammer család, Töltényi Antalné 4—4 kor. Hermann Károly, Weisz Jakabné, N. N., Vida Ferenc, Mihályi József 2—2 kor. Szabó Elemér törzsorvos egy láda alma, özv. Bach Frigyesné 5 kg. szaloncukorka, Weisz Antal 3 tucat zsebkendő, a főkapitányéktól 1 doboz sütemény, ifj. Grünshnek János 2 doboz karányfáraó.

A patronázs, városunknak ez a nagyfontosságú és valóban mélyen szántó intézménye karácsony másnapján a Kath. Legényegylet helyiségében vonult föl a nyilvánosság elé; színjátékkal. Közöttük járt az intézmény lelke, Szögyény Marich Julia urhölgy, valamint a patronesznek, a kik időt és fáradságot nem kímélve nagy türelemmel végeztek a lánykák énekre, szavaltokra és előadásokra való betanítását. Nagyon érdekes volt az egyik szindarab, a mely egy Amerikába szakadt magyar leány álmótlását tárja elénk, elbeszélve a hajón utazás nagy veszedelmét az amerikai magyar élet száz tövisét, ezáltal mintegy észrevétlenül csepegtette a hallgatók lelkébe a hazaszereget legdrágább eszményeit. Megyéspüspökünk, ismerve ennek az intézménynek nagy fontosságát, ezt az előadást is megtisztelte látogatásával.

— **A Jézus szive templom javára** ujabban adakozni szivesek voltak. . . . .
 N. N. . . . . 40 kor.
 Horváth Istvánné . . . . . 20 kor.
 Chay Antal Vá . . . . . 10 kor.

Népakadémia. Elvezetés estében volt része karácsony napján a Népakadémia közönségének. A Népakadémiaának, annak a sok jó eredménnyel munkálkodó népművelő intéz-

ménynek műkedvelői színművet adtak elő, annyi sikerrel, olyan élvezetesen, hogy a Népakadémia a leggazdagabb sikerei közé sorozhatja karácsonyi estéjét. Az előadás sikerében Kovács Teruska, Bártos Mariuska, Horváth Teruska, Pischl József, Hirtling Ferenc, Fodor Béla, Oláh István, Kelemen Ferenc, Illy József, Szabó István, Oszvald Ferenc, Horváth József, gaztoltak. Az előadást közkívánatra újv napján meg fogják ismételni.

Előadás. A Szabad Liceumban Görög Zoltán, főreáliskolai tanár tartott karácsony másnapján érdekes előadást a Galilei kérdésről. A nagy figyelemmel hallgatott előadás után szindarabot adtak elő a Szabad Liceum derék műkedvelői.

— **A házilipari kiállítás.** A házilipari kiállítás iránt fokozatosan nyilatkozik meg az érdeklődés. A vármegyeháza az ünnepek alatt egész korzó volt. Székesfehérvár hölgyközönsége itt adott egymásnak találkozott. A kiállításra eddig több mint 500 darab tárgy kelt el. A tárgyakat azonnal el is vihetti a vásárló. Különösen nagy keletnek örvendenek a kis szalon asztalok, ezekből 11 darabot vásároltak meg. A kiállítás védnökei: Széchenyi Viktor gróf főispán és Szűts Jenő alispán naponként többször a teremben vannak és érdeklődnek a siker iránt. A kiállítás előadásra szánt darabjai már majdnem mind elkeltek, úgy, hogy a vezetőségnek elő kellett venni a következő kiállítás anyagát. A díjat még vásárnap estig marad nyitva és addig belépődij nélkül megtekinthető naponta délelőtt 10 órától 1 óráig és délután 3 órától 7 óráig.

— **Halálhírek.** A szeretet ünnepe, a békés megelőgetés napja sok családot gyászba borított városunkban. A középületeken fekete lebogók csilingoltak alá a ködtől nehéz levegőben, a halottakat kísérvó menetek szomorú ellentéktént váltak el az utcák ünneplő vidám tarka közönségétől.

Vasárnap délelőtt, karácsony első ünnepén vitték csöndes siri nyugvó helyére a váratlanul elhunyt Királydaróczi Daróczy István a kir. törvényszék elnökét. Temetésén ott volt a város színe-java, ugyszólván minden előkelősége. Szerették vagy legalább nagyrabecsülték holttetését délután Paksera szállították s ott helyezték csöndes siri nyugalomra.

Karácsony estéjén, az ünnepi harangok zugásakor szállt egy nagy szép lélek közlünk: özv. Gebhard Ignác. A régi Fehérvári színteletről a alakjainak egyike volt, a kit sok sok tisztelet és sok áldás vett körül életében és a csendes kegyeletes emlékezés kísért sirjába. Ő volt a ki 1866-ban a nagy éhínség esztendejében néhai Marich Lászlónéval a jótékony négyesület alapjait megvetette. Az ő vezetése mellett erősödött meg ez a nemes egyesület annyira, hogy ma a leghatalmasabb jótékonyági intézményünk. A családjának oszlopa, erőssége volt, olyan asszony a kit a Szentírás *Mulier fortis*-nak, erős asszonynak, nevez, a ki büszkesége az ő férjének, oszlopa s ragaszkodó tisztelete tárgya az egész családjának. Mélyen vallásos, igen okos asszony volt, a ki eszével, edzett akaratával kormányzásra született, jószágával, gyengéd szeretetével pedig a szivekbe plántálta magát. Évek óta visszavonultan, családjának és emlékeinek élt s 76 évvel a vállán készült a nagy utra, a melynek közelített sejtette. Ő felsége az idén tüntette ki érdemért a koronás arany érdemkeresztet, a melyet a főispán az egész város rokonszenve kíséretében adott át neki. Nyolc-hét előtt pár napi szenvedés után eltávozott az élők sorából nővére: özv. Báró Jenőné. Ez lesújtotta s láthatólag siettető az ő vége közeledtét is. Halált gyermekei: Gebhard Bódó, városi főpánztáros, Hankiss János dr. fővámgazgató helyettes, miniszteri osztálytanácsos neje; Farádi Vörös Szilárdné alezredesné, Gebhard Márton dr. DV. tiszt és nagy rokonság gyászolják. A temetés ünnep másnapján d. u. volt órája

lyruze die stabs lejtőre...
csütörtökön 1910. december 27.

FEJÉRMEGYEI NAPLO

részvét. mellett: A. tételben Szőgyény-Má-
rith Julia és Széchenyi Vikorné grófné ve-
zetése mellett testületleg megjelent a hely-
béli Jótékony Nőegylet és az országos nő-
egyletek képviselőiben Szemeró Ilona.

Tóthváradai Kornis Zoltán dr. Fejérvár-
megye. nyug. aljegyzője, tb. főjegyzője, a
Székesfehérvári Keresk. iskola-rtk. tanára
dec. 25-én hajnali 5 órakor 38 éves korában
4 évfélézesség és éveken keresztül tartó kínos
szívbetegség után elhunyt. Halálát ifju felesége
szül. udvardi és básihi Udvardy Szalome
és nagy rokonság gyógyolják. Temetése
27-én d. u. 2 órakor volt Baracson.

Egy fiatal reménységet, **Szűts Margitot**
Szűts István, József-utcai vendéglős kedves
leányát 26 éves korában ragadta el a tuber-
kulozis folytán bekövetkezett halál. Fehér,
virágos koporsóját. ma d. u. 3 órakor ki-
sérte ki a gyászolók nagy serege.

Üzv. Rotter Izsákne 93 éves korában
26-án délelőtti rövid szenvedés után elhunyt,
Temetése ma d. e. 11 órakor volt a Kos-
suth-utcából.

Rainis József volt városi tisztviselő 80
éves korában ma éjjel 1 órakor elhunyt.
Temetése csütörtökön d. u. lesz a Budai-
útról.

A megyéhez. A földmívelésügyi minisz-
ter leiratot intézett a megyéhez, amelyben arra
hívja fel a vármegye figyelmét, hogy a legelő-
rendezés kérdését állandóan vegye gondjaiba.
Nevezetesen tiltsa el, hogy az összegyűlemlő
trágyát elvigyék a legelőkről.

Pestállomáskunvármegye a huszdrágaság
nyomán megindult huszchozatal ellen foglal áll-
ást. Azt akarja, hogy a szerbiai marha és az
argentiniai hus behozatalt akadályozza meg a
kormány. Állattenyésztésünkre végzetes csapás
lenné az idegen hus behozatala. Pestmegye
evégből átiratot küldött az ország össze törvény-
hatóságaihoz, amelyben hasonló mozgalom indí-
tására hívja fel őket.

Révai Nagy Lexikonát fölösleges a fő-
városi könyvtügyneköktől megrendelni, mer
azt épügy szállítja Klöchner Péter udvari
könyvkereskedő Székesfehérvárról, részlet
fizetésre is.

A cselédek hurcolkodása. A ragadós száj
és körömfájás nagy nehézségeket támasztott a
cselédek hurcolkodása elé is. Állataikat — egy
régébbi rendelet értelmében — nem vihetik maguk-
kal. A rendelet természetesen sok kárt jelentene
a cselédeknek, ezért aztán Edes István csöri
tisztartó arra kérte az alispánt, hogy a cselédek
hurcolkodását tegye lehetővé úgy, hogy engedje
meg a cselédek állatainak szabad járását. Erre
volt felelet az alispán következő rendelete:

Minél gyorsabb és szélesebb körben való
közhírtétel és az érdekeltekkel való sürgös köz-
lés végett értesitem a községek előjáróságát,
hogy a ragályos száj- és körömfájás miatt le-
zárt községek vézmentes udvaraiból, major-
jaiból, pusztáiból a jelen újév alkalmával a
gazdasági cselédek és alkalmazottak hasított
kormány állatainak az új szolgálati helyre, de
csakis a vármegye területén belül való elszál-
lítását jelen engedélyemre való hivatkozással
megengedem.

Ily esetben a községi előjáróság az il-
lető udvar, major, puszta vézmentességéről
közvetlenül az elindulás előtt meggyőződést
szerezni tartozik. Az elhajtás vézmentes uta-
kon és más hasított kormány állatokkal való érint-
kezés kizárásával etetés, itatás és megállás nél-
kül egyfolytában történjék, a rendeltetési hely
előjárósága pedig értesítendő, hogy ily állatok
legalább 8 napon át megfigyelés alatt tartas-
sanak.

A vármegye területéről másik törvény-
hatóság területre való átköltözködés esetén azon-
ban, miután az illető törvényhatóság első tiszt-
viselőjének hozzájárulása is kikérendő külön-
külön kérvény adandó be a szállítási engedély
kiadása iránt.

A Megyeház-tér 13 sz. alatti házban
egy 5 szobás lakás megfelelő mellékhelyi-
ségekkel január végére kiadó.

Előfizetők közt: azoknak, a
kik valamely összeggel még hátra-
lékban vannak, a múlt hét elején
egy levélben alkalmaslankodtunk,
a melyben a hátralevő előfizetési
díjak behűldéseért esedezőnk. Na-
gyon hárjuk, hogy az előfizetési
összeggel ezeket az összegeket is szí-
veskedjenek behűldeni. Ez létkér-
dés mindálunk. S azt hisszük, hogy
a Fejérmegyei Napló irányára, ke-
resztény magyar szellemére. Fe-
hérvárott és Fejérmegyében nagy
szükség van. Ne elvtársaink vág-
ják tehát el a lap fönmaradásá-
nak lehetőségét.

A száj és körömfájás statisztikája a
következő: A város területén egészséges 224,
beteg 4, gyógyult 548 udvar állatállománya. A
járványban eddig 30 állat pusztult el. A megye
92 községe van zár alatt.

Sakk. A sakköző társaság legutóbbi vá-
lasztmányi ülésén gazdag programot állított
össze. 1911 évi január 11-én tombolaversenyt
rendeznek, amit legalább 20 résztvevőhöz köneik;
a tét 50 fillér. Január 14-én Győrbe rándulnak
ki a társaság tagjai közül többen, hogy barátság-
s klubközi mérkőzés, komolyabb eszmecsereék
közben munkálkodjanak a magyar Sakkszövetség
megalakításán. Ugyanekkor ott lesznek a pozso-
nyiak és a komáromiak is. Ezt a látogatást a
győriek tavasszal adják vissza. Ugyancsak ta-
vasszal látja a társaság Barász Zsigmondot, a
legújabb magyar sakkimestert is vendégül.

Dr. Huszár Adolf fogorvos f. á. decz.
havától kezdve Bank-utca 6. sz. a rendel.

Az ebadó. A földmívelésügyi miniszter-
nek ma érkezett leirata ismét adóemelést szor-
galmaz. Az ebadó felemelését a miniszter
ugyanis statisztika alapján kimutatja, hogy az
egész világon Magyarországon terjed legjobban
az ebveszettség. 1889 ben 691 állat, a múlt évben
évbén pedig 2888 állat kapott veszettséget. A
múlt évben 5000 megmárt embert kezel a bpesti
Pasteur intézet. A veszettség csökkentését csak
az ebállomány csökkentése által tartja elérhető-
nek a miniszter, és evégből azt kívánja, hogy
a megyék szigorítsák meg az ebtartásra vonat-
kozó szabályrendeleteiket. A hasznos szolgál-
atokra tartott kutyák adója évenként 4 koronára
emeltessék fel. A leirat értelmében a megye leg-
közelebb megalkotja a szabályrendeletet.

Névmagyarosítás. Spitzer Dezső ercsii
lakos belügyminiszteri engedéllyel Simon-ra ma-
gyarosította család nevét.

Kisvelence karácsonyfái. Kisvelencén
Beck Hugó kuriai bíró birtokán két kisvelencei
ember nagy kárt csinált a karácsonyfákban. Ka-
rácsony előestéjén behatoltak a kuriai bíró kert-
jébe s a karácsonyfák között mintegy 170 kor.
kárt tettek. A csendőrség nyomozást indított a
két karácsonyfatólvaj ellen és Szikra István és
Nagy Károly személyében elfogták őket.

SZINHÁZ.

Kedd, dec. 27.

Nőemancipáció. Énekes bohózat 3 felvonás-
ban. Irta Szigeti J. Divatját multa, de becsül-
tes régi alkotás. Alakjai, eszmeköre, egész világa
a 60-as évekbe illik bele, amikor az emancipáció
groteszk gondolata először tréfálta meg a társa-
dalmat. Maga a darab elég jó volt a — 60-as
években, ma már csak a karzat fogyatékos iz-
lésű publikuma tud rájt mulatni. Lónyai Piroska
szinte túlzott ambícióval igyekezett szerepéből
művészi alkotni és dicséretre legyen mondva,
sikerült is neki. A mulatás jelenésének megját-
szása szinte bravuroso volt. Kovács egy néni-sze-
repbe kényszerült be és játszott jól, de nem ne-
kivalón. Batori, Ivánfi, Miklósy Margit egy ki-

csütörtökön 1910. december 27.

Heti műsor:
Kedd: Smokk család (Zóna).
Szerda: Testőr.
Csütörtök: Testőr. elgávi fogvarrás.
Péntek: Királytógas (Zóna).
Szombat: Cabaret és modern ember.

csütörtökön 1910. december 27.

Jóság, ár és súlyra
kell a szappan összehasonlításánál és
bevásárlásánál ügyelni. A világ egy
szappana sem éri el a
Schicht szarvas szappanát
minden jó tulajdonságában, tiszta-
ságában, mosóképességében, lágyságá-
ban és olcsóságában.

ZILZER MANÓ
férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szőgyény-Márcsh-utca.

Allandóan nagy raktáron mindenféle
férfi-, fiu- és gyermekruhák

egyszintén
papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
börkabátok, utazóbundák,
raglan-felöltők, kabátok.

**Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
bűnjé,
Ha Fernolent NIGRIN-jét nem
használja.**